

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974



BRNO 1975

STOPY PRAVĚKÉHO OSÍDLLENÍ U NEJDKU

/ okr. Břeclav /

Bohuslav Klíma, AÚ ČSAV Brno

Na jaře 1974 protal rýhovací stroj terasovitý stupeň nad řekou Dyjí severně obce Nejdeč / okr. Břeclav / v dlouhém úseku západním směrem až na okresní silnici. V profilovém defilé se rýsovala dvě mělká delé, vyplněná nápadně sytě zbarvenou zeminou, dvě mělce zahloubená popelovitá místa a blíže u okraje stupně hlubší jáma. Z její výplně, promísené zbytky ohniště a zlomky mazanice, se podařilo zachránit jen několik drobných atypických střepů, jeden větší okrajový fragment a nevýrazný zlomek nádoby se zdrsněným povrchem snad halštatského období / horákovská /. V bezprostřední blízkosti jámy rozrušil stroj v čisté spráši v hloubce 120 cm pod basí recentní půdy dětskou lebku, zřejmě zbytek kostrového hrobu, jehož orientaci a bližší souvislosti však nebylo možno již zjistit.

Spuren einer prähistorischen Besiedlung bei Nejdeč / Bez. Břeclav /. Im Profil einer schmalen Rinne nördlich der Gemeinde Nejdeč hoben sich im Frühjahr 1974 zwei aschige seicht eingetiefte Stellen und näher zur Kante der terrassenartigen Stufe oberhalb der Talau eine tiefere Grube ab. Aus ihrer Ausfüllung stammen kleine atypische Scherben und ein grösseres Randbruchstück eines Gefässes, vermutlich aus der Horákov Kultur. In der Nähe der Grube war ein Kindergrab gestört worden.

KELTSKÉ OPPIDUM HOSTÝN, OBEC CHVALČOV

/ okr. Kroměříž /

Karel Ludíkovský, AÚ ČSAV Brno

Akropole, jejíž rovinná část zaujímá v rámci konfigurace terénu hradiště nejvýraznější posici, poskytovala též - spolu se svahy převrácenými k jihu - nejpozoruhodnější a nejpočetnější sortiment nálezů. Novověkými zástavbami, hřbitovem a komunikacemi je terén pro archeologický výzkum z větší části ztracen. Získat maximum informací, které by přispěly k objasnění její úlohy, jeví se za stávající situace nejvýhodnější prozkoumáním k ústřední části oblasti co nejužšími přílehlými plochami a teprve na základě předběžných výsledků pokusit se o revizi některých vrcholových částí. Tomuto cíli byl podřízen výzkum ihned po odkryvu těch částí hradiště, na nichž byly projektovány úpravy komunikace a zástavby.

Severní okrajová část akropole, prozkoumaná v předchozích výzkumných sezonách, ukázala pozůstatky větších staveb a komunikace, směřující k Železné bráně. V letošní výzkumné sezoně se přesunuly odkryvy na svahy západní; přímému navázání zkoumaných ploch zabranuje narušení terénu silnicí a křížovou cestou.

Ve svahové západní části pod akropolí lze dosud zcela zřetelně rozeznat terenní úpravy ve tvaru po vrstevnicích probíhajících teras. Rovinné části dvou nejvýše položených stupňů včetně šikmé spojnice se staly cílem plošného odkryvu. Na nejvýše položené rovině byl zjištěn sídlíštní objekt obdélného půdorysu, zbudovaný bez zahloubení do skalnatého podloží. Základové úpravy lze sledovat na zbytcích zídek z kamenů na sucho kladených, odstranění podložních destrukcí halštatských kulturních vrstev až na skalnaté podloží atd. V nevelké vzdálenosti severně od předchozího lze předpokládat další podobný objekt, jak možno předběžně soudit na základě započatých odkryvných prací, jejichž dokončení je plánováno na příští výzkumnou sezonu.

Svážnou část mezi oběma zkoumanými rovinami překrývala vrstva volných kamenů, pocházejících z destrukcí výše uložených stavebních článků.

Níže ve svahu situovaný terenní stupeň jeví se na základě první fáze odkryvu spíše jako komunikace nežli jako základna pro stavby. Potvrdí-li další výzkum charakter cesty, nelze vyloučit, že se jedná o spojnicu s komunikací, zjištěnou v severní části u akropole, která - jak se zdá - směřovala k Železné bráně.

Nálezový fond svrchní terasy se shoduje - pokud lze na základě předběžného studia posoudit - s nálezovým fondem objektů v severní části zkoumaných ploch, a to jak tvarovým bohatstvím, tak i početním zastoupením jednotlivých prvků. Převládá železná industrie, užitková keramika s poměrně značným množstvím zásobnicových zlomků atd. Středověký zásah v nižších částech zkoumaných ploch, blíže spodního stupně, je v rámci odkryté plochy rozměrově zanedbatelný.

Pokračování v průzkumu valového tělesa a přiskoku v řezu Rusevskou branou zabránilo příliš vlhké počasí. K dokreslení struktury valového náspu, a to především úpravám nejvíce podléhajícím koruny, která ve shora zmíněném řezu nebyla zachována, jeví se nezbytný kontrolní řez, pokud možno nejméně narušenou svrchní částí fortifikací. K tomuto cíli byla zvolena jižní větev valového tělesa; je nejmohutnější vybudovaná, nachází se na nejpočetnějších / a tedy nejvíce ohrožených / svazích kopce a lze zde tedy očekávat i její nejpečlivější úpravy - již proto, že vyúsťuje / končí / ve východním křídle Slavkovské brány.

Další klíčové otázky se týkají zmíněné již Slavkovské brány. Je to především problematika vodní nádrže v jejím západním křídle: jedná-li se o cisternu a lze-li získat průkazný archeologický materiál k datování jejího vzniku. Průzkum písemných pramenů i informace pamětníků dávají v tomto směru reálné předpoklady. Dalším úhelným problémem je datování kleškovité brány. Nelze pochybovat o tom, že hlavní vstup do

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné